

Debat om regionerne – det mener eksperterne:

Kjeld Møller Pedersen, SDU
Berlingske, onsdag den 10. august

Regionerne har gjort det godt. År efter år sættes der rekord i antallet af behandlede patienter, produktiviteten er i top, og patienterne er tilfredse. Hvis jeg samlet skal se på regionernes indsats, kan det ikke undgå andet end at blive en positiv vurdering. Sådan lyder det fra en central iagttagelse og aktør i sundhedsvæsenet, professor i sundhøkonomi Kjeld Møller Pedersen, der er yderst skeptisk over for statsministerens planer om at afskaffe de fem regioner. Han peger på, at regionerne er kommet langt med at gennemføre den ønskede centralisering, hvor der lukkes en stribe mindre sygehuse, og behandlingen samles på færre, større afdelinger og superhospitaller.

De har, uden at kny særligt meget, eksekveret store fyringsrunder for at få en strammere offentlig økonomi til at hænge sammen. Alligevel er det lykkedes dem at opretholde en patienttilfredshed på 90 procent og derover i de årlige målinger. De har gjort det godt i sygehusplanlægningen - og taget tævene for det. De har fået rationaliseret, de har øget produktiviteten, og på de områder, hvor det kan dokumenteres, er det også gået fremad med kvaliteten.

Og det er vel og mærke sket på baggrund af ret svære betingelser, hvor det er staten, der sidder på pengeposen, mens regionerne har skullet udføre tingene i praksis, siger Kjeld Møller Pedersen. Han er bekymret for, at man med afskaffelsen af regionerne tager skridt til at få et statsligt sundhedsvæsen, der vil løbe ind i samme problemer som det engelske sundhedsvæsen - der betragtes som prototypen på et statsligt sundhedsvæsen. Her er sundhedsvæsenet blevet kastet frem og tilbage og lavet om, hver gang der er sket et regeringskifte. Hvad er det for problemer, der vil forsvinde, og vil alternativet - et statsligt sundhedsvæsen - kunne gøre det meget bedre end de regioner, som det skal afløse? spørger Kjeld Møller Pedersen.

Mads Lundby Hansen, Cepos
Ritzau, tirsdag den 9. august

Politikerne skal tænke sig grundigt om, inden de nedlægger regionerne, advarer den liberale tænketank Cepos. Regionerne har nemlig været gode til at øge produktiviteten i sundhedsvæsenet, og med en nedlæggelse risikerer man at tabe det momentum, påpeger cheføkonom Mads Lundby Hansen.

- Regionerne har leveret varen på produktiviteten, som er vokset med to procent om året. Det er ikke noget, vi ser andre steder i den offentlige sektor, og i forhold til den private sektor er det også flot, konstaterer han og understreger:

- Det er vigtigt, at man ikke skyller det ud med badevandet.

Cepos er ikke decideret imod en lukning af regionerne, men tænketanken understreger, at det er vigtigt, at produktivetskravet fastholdes ved en omorganisering af sundhedsvæsenet, som er regionernes altoverskyggende opgave.

- Risikoen er, at man får det samme som med kommunalreformen, hvor det er svært at se gevinsten.

Kommunerne blev ikke pålagt nogen produktivitetsstigning, og derfor er de kommunale udgifter eksploderet, forklarer Mads Lundby Hansen.

Hvis man skal nedlægge regionerne, skal det ifølge Cepos ske for at øge udliciteringsgraden, som tænketanken mener, er alt for lav.

- Regionspolitikkerne er i den grad modstræbende over for udliciteringer. Derfor kan en løsning være, at man lukker regionerne og får en ny organisering, som er mere åben over for effektive private løsninger, mener cheføkonomen.

Ifølge Cepos' beregninger kan man spare tre milliarder kroner om året - svarende til lønudgiften til 6000 sygeplejersker - ved at øge udliciteringsgraden til 13 procent fra de nuværende tre.

Roger Buch, Dansk Medie- og Journalisthøjskole Jyllandsposten, fredag den 5. august

Der er ingen penge at spare ved at nedlægge regionerne og lade andre bestyre sygehusene. Tværtimod er der en stor risiko for, at udgifterne vil eksplodere. Det mener Roger Buch, professor og forskningschef ved Danmarks Medie- og Journalisthøjskole.

»Det er dyrt at lave en reform, og den vil bare betyde, at andre skal stå for administrationen af sygehusene,« siger han.

»Der er ikke speciel stor opbakning til regionerne i befolkningen, så når politikerne går ud og argumenterer for, at der er penge at spare ved at fjerne et administrativt led, er det et populært forslag. Men den sørgelige sandhed er bare, at det er lommefilosofi, som ikke holder i virkeligheden,« siger han og henviser til en lignende debat under den seneste kommunalreform. Her stod daværende indenrigs- og sundhedsminister og nuværende statsminister, Lars Løkke Rasmussen (V), i spidsen for at lægge 271 kommuner sammen til 98. Der ville være penge at spare og flere stordriftsfordele, mente mange politikere, men virkeligheden blev en anden.

Mere administration »Kommunalreformen gav ikke mindre administration – den gav mere. Så udgifterne til administration steg, og selv om de er faldet lidt det seneste år, bruger kommunerne stadig flere penge end før reformen,« siger Roger Buch, som mener, at sundhedsudgifterne bliver umulige at holde nede, hvis regionerne forsvinder.

Poul Erik Mouritzen, SDU Jyllandsposten, fredag den 5. august

Også Poul Erik Mouritzen, professor i statskundskab ved Syddansk Universitet, forudser større sundhedsudgifter i en verden uden regionerne. »Der er ingen regering, som kan holde til gang på gang at skulle løbe spidsrod i Folketinget med fejlbehandlede patienter, eller patienter, der ikke bliver gjort nok for. I dag kan den tørre sagerne af på regionerne, men den mulighed vil være væk, hvis regionerne forsvinder. Det vil oppositionen – ligegyldigt om den er borgerlig eller socialdemokratisk – udnytte over for den til enhver tid siddende regering, som så vil have svært ved at sige nej til at give flere penge,« siger Poul Erik Mouritzen, som dog regner med, at der kan spares på administrationen uden regionerne.

Men flere ting trækker i den modsatte retning, for også effektiviteten blandt lægerne og sygeplejerskerne kan dykke, hvis deres arbejdsplads skal styres fra et fjernere sted, mener Mouritzen. »Det er så let at sige, at der kan spares penge ved at nedlægge regionerne. Men man skal også overveje, hvordan det, der kommer i stedet, vil være.

År efter år har vi fået mere effektivitet for pengene på de danske sygehuse, men man kan ikke gå ud fra, at det vil fortsætte, hvis sygehusene kommer under staten. For i regionerne er der en betydelig større nærhed mellem de politiske beslutningstagere og de ansatte på sygehusene, og så er det sværere for parterne at løbe om hjørner med hinanden,« siger han.

Bent Greve, RUC

MetroXpress, torsdag den 4. august

Bent Greve, der er professor i statskundskab ved RUC, kommer her med tre åbenlyse tab ved at nedlægge regionerne:

- Regionerne lever i høj grad op til et nærhedsprincip. Det er muligt for de forskellige regioner at høre borgere i lokalområdet og tilpasse beslutninger og forhold til lokale behov
- Med regionerne kan man holde en armslængde fra ministre. Så de ikke har mulighed for at blande sig i samtlige beslutninger
- Der er politisk styring og kontrol med beslutninger truffet i regionerne. Afskaffer man dem, vil man alligevel være nødt til at have en form for bestyrelser, der styrer tingene. De vil have administrativ karakter og derfor ikke se det som deres vigtigste opgave at pleje borgernes interesser

Dog pointerer han, at man med gennemførelsen af strukturreformen i 2007 reducerede betydningen af regionerne betydeligt.

Jes Søgaard, DSI

Ritzau, onsdag den 3. august

Ifølge direktør for Dansk Sundhedsinstitut Jes Søgaard er der ikke belæg for at en aflivning af regionerne også giver penge i kassen. Det viser erfaringerne fra Norge, hvor en tilsvarende reform i år 2000 har ført til at udgifterne er steget mere end forventet. Samtidig har der været flere budgetoverskridelser på hospitalerne.

- Jeg har svært ved at genkende tallet på 500 millioner kroner. Man kunne tværtimod frygte, at man får et mere bureaukratisk sundhedsvæsen, hvis man nedlægger regionerne, siger Jes Søgaard. Han peger på, at der under alle omstændigheder skal være en administration til at håndtere landets sygehuse. Dermed er det kun regionspolitikerne, Dansk Folkeparti slipper af med ved at nedlægge regionerne.

- Der sidder 205 politikere i regionerne, men der er meget lave udgifter til det politiske system. Reelt er det kun de fem regionsformænd, der får løn, så jeg har svært ved at se, hvor besparelserne skal komme fra, siger Jes Søgaard. Regionspolitikerne har samtidig en afgørende funktion som en slags syndebuk, når

politikere på Christiansborg skal vedtage at stramme hospitalernes økonomi.

- Landspolitikere kan både tørre noget af ansvaret af på regionerne for de hårde økonomibeslutninger og for upopulære lukninger af mindre sygehuse. Derfor har opdelingen vist sig at være økonomisk meget hensigtsmæssig, siger Jes Søgaard. Samtidig har det ifølge Jes Søgaard vakt international opmærksomhed, at de danske regioner sammen med staten og kommunerne har været meget hurtige og effektive til at rette op på økonomien sundhedsvæsenet og gennemføre stramninger efter finanskrisen.

Peter Munk Christiansen, Aarhus Universitet

Information, torsdag den 4. august og MetroXpress, fredag d. 5. august

- Den nuværende konstruktion er, især hvad angår styreformen, ikke særlig hensigtsmæssig. Men man skal huske på, at sammenligningsgrundlaget ikke er en ideel himmelsk tilstand, hvor alt bare er bedre, siger han.
- Der skal være et dueligt alternativt, hvor en cost-benefit-analyse viser store muligheder for forbedringer. Jeg har lidt sværere ved at få øje på, hvad det skulle være, siger Peter Munk Christiansen til Information.

Samtidig er den politiske legitimitet afgørende, påpeger Peter Munk Christiansen.

Jeg går ud fra, at vi stadig vil have, at 85 pct. af sygesektoren skal være offentligt finansieret. Og i betragtning, at det er en sektor, som politikere bekymrer sig om, så skal man også sikre en eller andet form for politisk ansvar. Problemet bliver at finde et alternativ, der er troværdigt, siger han.

Jørgen Søndergaard, direktør for Socialforskningsinstituttet (SFI)

Information, torsdag den 4. august og MetroXpress, fredag d. 5. august

- Regionerne har fungeret som man har kunnet forudse, at de ville - og jeg mener ikke, at der er oplagte alternativer, der ville være mere effektive.

Sammen med de to andre medlemmer af strukturkommissionen, Erik Bonnerup og Poul Erik Mouritzen, fremsatte han i sin tid et mindretalsforslag om, at regionerne fortsat skulle have mulighed for at inddrive skatter lige som amterne. Kun en sådan løsning ville være med til at sikre mere økonomisk bevidsthed, end regionerne har i dag, mener Søndergaard vel vidende, at det i hvert fald ikke bliver den vej, at VKO vil gå.

Men også af andre grunde end de økonomiske er den mulighed ikke spiselig. At skulle beslutte om skadestuen i den og den by skal have åbent i otte eller 14 timer i døgnet, eller om den og den afdeling skal flytte, passer ikke til Folketinget. Der er behov for at have en organisationsform, der kan tage netop de beslutninger, siger Jørgen Søndergaard.

Og paradoksalt nok vil en professionelt udpeget bestyrelse også kunne betyde, at Christiansborg-politikere skulle tage stilling til en lang række detailbeslutninger. Problemet er, at en udpeget bestyrelse vil have meget svært ved at tage stilling til følsomme spørgsmål om, hvor mange sygehuse, der skal være, og hvorhenne, siger Jørgen Søndergaard.